

4 april 2021, Pasen, jaar B

Hand 10, 34a.37-43 We hebben met Hem gegeten

Kol 3, 1-4 Zoekt wat boven is of 1 Kor 5, 6b-8 Ons paaslam is geslacht

Joh 20, 1-9 Hij moest uit de doden opstaan

of Lc 24, 1-12 De vrouwen gingen naar het graf

Homilie

Beste vrienden,

Zonder enige twijfel is Pasen het belangrijkste feest in onze christelijke traditie. Stel je maar eens voor dat er na het overlijden van Jezus niets was gebeurd. Helemaal niets. De leerlingen zaten er nu al ontredderd bij na zijn overlijden. Dat had allicht tot totale wanhoop geleid, als er niets zou zijn gebeurd. Wanhoop omdat ze niet wisten hoe vooruit met datgene dat ze hadden ervaren en geleerd tijdens Jezus leven. Wanhoop omdat hun ervaring zo anders was geweest met Jezus dan wat de wereld hen gemiddeld voorschotelde. Maar ook omdat het overlijden een historisch eindpunt zou markeren. De boodschap van Jezus zou dan dag na dag een beetje wegebben als een ethische en morele boodschap uit het verleden totdat niemand ze nog zou begrijpen, of erger als een menselijke wet van compassie en medeleven zou zijn gaan begrijpen.

Zo is in de wereld altijd wel ergens een reden voor wanhoop. Altijd en overal heerst er het benauwende gevoel van schaarste en tekort. Meer nog, al onze maatschappelijke systemen en onze economie zijn zo georganiseerd dat ze vertrekken vanuit het principe van schaarste: schaarste aan geld, grondstoffen, gezonde lucht, woonruimte, geschoolde arbeidskrachten, aan levensjaren...de lijst is eindeloos en er is niets aan te doen. Je zou van minder wanhopig worden. Wanhoop is dan ook wat overblijft als je hoop ontdoet van haar cruciale kracht nl. optimisme en het potentieel het verleden achter je te laten, je te ontdoen van het verleden dat je afremt op alle mogelijke manieren.

'Hoop sterft als laatste' zegt men wel eens. En dan houdt het voor de wereld op. Maar het verhaal van verrijzeniszonondag trekt daar een streep door. Het verhaal van de verrijzenis van Jezus toont aan dat zelfs als alle hoop vervlogen is, de ultieme wanhoop niet noodzakelijk het finale resultaat hoeft te zijn. Uit de diepte van het totale niets, de totale leegte, de totale boosheid en het totale om zich heen grijpende verdriet omtrent wat er gebeurd is op Goede Vrijdag groeit een nieuwe dynamiek. Dat is een beweging die het moment overstijgt, die de totale wanhoop in een andere context plaatst, het is een 'nieuw begin' waar je niet op kon of mocht hopen. Maar die er toch kwam. Een dynamiek die we moeilijk begrijpen, hij ontstaat dan ook voorbij de grenzen van het menselijke, voorbij de grenzen die de wereld ons opdringt, voorbij het realisme dat van ons mensen wordt verwacht. Die dynamiek laat zich niet temmen, niet vangen in allerlei natuurwetten.

Maar deze dynamiek breekt op Pasen ook de chronologie open. De verrijzenis van Jezus is niet enkel een gebeuren op die historische Paasdag. Het is een dynamiek die zo fundamenteel is, dat ze zich op ieder moment herhaalt. Het potentieel waarmee het zich toont is van alle tijden en alle momenten. Het is niet gebonden aan de ruimte-tijd waar we als mens onderdeel van uitmaken. De boodschap van Jezus is dan ook niet meer gebonden aan tijd en plaats, maar universeel en eeuwig. Dat is een Godsgeschenk, zelfs in de letterlijke betekenis van het woord.

Het is een Godsgeschenk omdat we er niet op konden of mochten hopen, en toch gebeurde het. Een geschenk dat niet gebonden is aan de wetten van de schaarste, maar een geschenk dat symbool staat voor het onbeperkte, de ruimte, de vrijheid en het eeuwige. Het staat zo los van deze wereld dat de leerlingen, met Petrus voorop, tijd nodig hadden om aan die nieuwe realiteit gewend te geraken. Ze dienden gewend te raken aan die nieuwe manier van 'zijn', aan nieuwe inzichten die erbij hoorden, en als mens dat nieuwe 'vertrouwen' laten inzinken.

Het woord is gevallen. Pasen is van alles en nog wat maar in de eerste plaats 'vertrouwen'. Ongelimiteerd vertrouwen mogen we hebben. Niet enkel 'geloof' maar vooral 'vertrouwen'. Met Pasen breekt een nieuwe realiteit aan, die vertrouwen geeft dat alle ongeloof, beperkingen en schaarste overstijgt. Geloof is uiteindelijk beperkt in haar kracht. Geloven is de overtuiging in iets waar niet direct aanleiding of bewijs voor is, of misschien zelfs niet aannemelijk is. Vertrouwen gaat daar vlot boven uit. Vertrouwen is de zekerheid die overeind blijft als er geen bewijs of aanleiding is om iets te geloven. Vertrouwen is een dynamiek die geen hulp nodig heeft, die kan ontstaan uit de diepte van het niets. Die plek voorbij de wanhoop van Goede Vrijdag.

Geen wonder dat de leerlingen wat tijd nodig hadden om aan die nieuwe frisse kracht gewend te raken. Twijfel was hun eerste menselijke reactie. Dat is vandaag de dag niet anders. De verrijzenis van Jezus gaat niet enkel over zijn fysieke en geestelijke opstanding, het plaatst de wereld en ons mensen in een totaal ander daglicht. Als kinderen van God ontstijgen wij ook de benauwende wetten van de wereld en die toch veelal uit mensenhanden ontsproten zijn. Ook wij zijn deelachtig aan dat eeuwige, dat eindeloze, dat onbeperkte, dat geheel onverwachtse. Geen wonder dat de leerlingen wat tijd nodig hadden voordat dat allemaal wat was ingezonken. De verrijzenis van Jezus conflicteerde dan ook met het 'Goddelijke dat op afstand staat' in het Jodendom. Net zoals het vandaag conflicteert met de wetenschappelijke religie die hoogtij viert. De wetenschappen als zelfverklaard gesloten systeem laten geen externe dynamiek toe. Wetenschapsfanatici kwalificeren geloof in God als 'iets voor mensen die bang zijn voor het donker'. Gepareerd door ons met 'ongeloof is er voor mensen die bang zijn voor het licht'. Want de 'normale' wetten van de kosmos tonen net hoe 'bijzonder' die Goddelijke dynamiek wel is. Voorbij het haalbare, voorbij het denkbare, voorbij het wensbare, voorbij de verbeelding ligt een realiteit die groter is dan de reductionistische wetenschappen en zelfs onze taal toelaten te definiëren. Over de verrijzenis spreken en schrijven doe je dan ook steeds met de handicap van een half alfabet. Het is enkel tussen de letters en de regels dat de genialiteit en grootsheid van God zich sluimerend toont. Dat alleen is al een fantastische ervaring. Een ervaring die zich net als de verrijzenis van Jezus op ieder moment van ons leven voltrekt. Of om het in coronatermen te zeggen: door de verrijzenis werd het leven en ons bestaan van een niet-essentieel gegeven een subliem essentieel gegeven.

We mogen sinds de verrijzenis van Jezus onderdeel zijn van zijn eeuwige dynamiek en bestaan. Al het overige is daarmee in 1 keer irrelevant geworden of op zijn minst in een ander perspectief geplaatst. Van historisch gepositioneerde ethische en moraalleraar wordt Jezus een eeuwige bron van onbeperkt potentieel. Die belofte loste hij met Pasen reeds in. Hij vraagt enkel ons vertrouwen. Leef over je eigen leven heen, leef voor een ander, leef zonder grenzen, beperkingen of angst. Laat God je omarmen, laat God in je wonen. Zalig Pasen!

Luc Nijs